

ОЦІНКА НАЦІОНАЛЬНИХ ПЛАНІВ З ЕНЕРГЕТИКИ І КЛІМАТУ ДЕРЖАВ-ЧЛЕНІВ ЄС

[Енергетика](#), [Зміна клімату](#)

[Енергетика](#), [Зміна клімату](#)

18 грудня 2023 року Єврокомісія опублікувала свою оцінку проєктів Національних планів з енергетики та клімату держав-членів ЄС і підготувала рекомендації, щоб допомогти державам-членам підвищити їхні амбіції відповідно до цілей ЄС на 2030 рік. Остаточні плани мають бути подані до 30 червня 2024 року.

*Довідково. Національні плани з енергетики і клімату (НЕКП) на 2021-2030 роки є обов'язковими відповідно до **Регламенту про врядування Енергетичного Союзу і кліматичні дії** 2018 року. Вони окреслюють наміри держав-членів досягти своїх енергетичних і кліматичних цілей до 2030 року. Держави-члени подали свої попередні НЕКП у 2019 році. З того часу було завершено роботу над ключовим законодавством «Fit for 55», і тепер Плани потребують оновлення, щоб узгодити його з переглянутим законодавством на рівні ЄС. Держави-члени повинні були подати проєкти оновлених Планів до кінця червня 2023 року, а остаточні оновлені Плани – у червні 2024 року.*

Поглиблений аналіз Єврокомісії ґрунтується на 21 НЕКП, які були подані достатньо вчасно та доповнені іншими наявними даними. НЕКП встановлюють дорожню карту кожної держави-члена для колективного досягнення юридично обов'язкової мети ЄС щодо скорочення викидів парникових газів на 55% до 2030 року, а також своїх енергетичних і кліматичних цілей. Оцінка Єврокомісії встановила, що:

- на даному етапі проєктів НЕКП ще недостатньо для скорочення **викидів парникових газів** щонайменше на 55% до 2030 року; поточні заходи призведуть до скорочення на 51%;
- необхідні подальші зусилля, щоб скоротити розрив у 6,2% у секторах **розподілу зусиль** порівняно з цільовим показником у 40%;
- існує розрив приблизно від -40 до -50 MtCO₂екв порівняно з цільовим показником, - 310 MtCO₂екв відповідно до Регламенту **LULUCF**, що свідчить про необхідність покращення поглиначів вуглецю;
- що стосується відновлюваних джерел енергії, поточні проєкти призведуть до частки **відновлюваних джерел енергії** в енергетичному балансі до 2030 року у 38,6-39,3% порівняно з цільовим показником 42,5%;
- що стосується **енергоефективності**, то поточні проєкти призведуть до підвищення енергоефективності на 5,8% порівняно з цільовим показником у 11,7%.

Ця оцінка супроводжується набором рекомендацій та індивідуальних оцінок для кожної з 21 держави-члена, які подали НЕКП.

Комісія наголошує на важливості і терміновості поступової відмови від використання викопного палива у виробництві енергії, зокрема твердого **викопного палива**. Крім того, збереження субсидій на викопне паливо в усіх державах-членах, у тому числі на транспорті, визначено як ще одну перешкоду на шляху ЄС до кліматичної нейтральності. Субсидії, які не вирішують проблему енергетичної бідності або справедливого переходу, повинні бути припинені якомога швидше, а натомість спрямовані на інновації та підтримку вразливих груп під час переходу.

Комісія заохочує держави-члени приділяти більше уваги **енергетичній безпеці** в остаточних НЕКП і наголошує на необхідності терміново підвищити конкурентоспроможність європейських ланцюжків доданої вартості чистої енергії. Остаточні НЕКП мають забезпечити чіткість і передбачуваність для бізнесу та інвесторів, а також сприяти плануванню використання державних коштів. Комісія рекомендує державам-членам краще планувати, як диверсифікувати постачання енергії на конкурентних засадах. Більше уваги також слід приділяти перекваліфікації та підвищенню кваліфікації, а також трудовим і соціальним наслідкам і заходам для забезпечення справедливого, інклюзивного зеленого переходу, який нікого не залишає без уваги.

Також необхідні значні подальші заходи з **адаптації до зміни клімату та підвищення життєстійкості**, в тому числі в енергетичній системі. Остаточні НЕКП повинні в достатній мірі враховувати наслідки, пов'язані зі зміною клімату. Комісія надала додаткові рекомендації відповідно до Європейського кліматичного закону щодо узгодженості заходів держав-членів з метою кліматичної нейтральності Союзу та забезпечення прогресу в адаптації.

Слід зазначити, що процес розробки НЕКП так само важливий, як і його зміст. Крім вимог до змісту, нормативні акти визначають, як і з ким формулювати ці плани. Залучення субнаціональних органів влади, громадських організацій, бізнесу та відповідних зацікавлених сторін має важливе значення через безперервні багаторівневі діалоги з питань клімату та енергетики (стаття [11](#)), які доповнюються публічними консультаціями. Процес НЕКП є значним зрушенням у формулюванні та реалізації національної політики. [Проте оцінка Єврокомісії](#) вказує на те, що стаття 11 загалом була погано імplementована більшістю держав-членів під час першого раунду НПК у 2019 році.

Усі держави-члени повинні подати свої остаточні оновлені НЕКП до 30 червня 2024 року з урахуванням рекомендацій Комісії та індивідуальних оцінок. Це має гарантувати, що остаточні версії НЕКП будуть амбітними, достатньо деталізованими та надійними, а також сформулюють міцну основу для прискорення імplementації в найближчі роки.

Держави-члени, які ще не подали свій проєкт оновлених КПВВ (Австрія, Болгарія та Польща), повинні зробити це без подальших зволікань. Проєкти, нещодавно отримані від Бельгії, Ірландії та Латвії, будуть оцінені Комісією на початку 2024 року.

Детальніша інформація:

- [Прес-реліз на сайті Європейської Комісії](#)
- [Новина на сайті Euractiv](#)